

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять, самостійної роботи
і виконання контрольної роботи
з дисципліни

«ОБЛІК І АУДИТ»

*(для студентів 3 курсу за напрямом підготовки 6.030601 – Менеджмент
та 4 курсу за напрямом підготовки 6.140103 – Туризм
денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»)*

Методичні вказівки до практичних занять, самостійної роботи і виконання контрольної роботи з дисципліни «Облік і аудит» (для студентів 3 курсу за напрямом підготовки 6.030601 – Менеджмент та 4 курсу за напрямом підготовки 6.140103 – Туризм денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: О. В. Харламова, Є. В. Гавриличенко, О. О. Конопліна. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 50 с.

Укладачі: д-р екон. наук, проф. О. В. Харламова,
канд. екон. наук, доц. Є. В. Гавриличенко,
асист. О. О. Конопліна

Рецензент: канд. екон. наук, проф. Н. І. Гордієнко

Рекомендовано кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, протокол № 13 від 08.06.2015 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ОБЛІК.....	6
Тема 1 Теоретичні основи бухгалтерського обліку.....	6
Тема 2 Метод бухгалтерського обліку.....	13
Тема 3 Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання.....	18
Тема 4 Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання.....	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 АУДИТ.....	27
Тема 5 Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності.....	27
Тема 6 Організація аудиту фінансової звітності.....	31
Тема 7 Методика аудиту фінансової звітності.....	33
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ОБЛІКУ І АУДИТУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	35
Тема 8 Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні торговельним підприємством.....	35
ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	37
ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	39
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48

ВСТУП

Дисципліна «Облік і аудит» є нормативною для підготовки фахівців за спеціальностями «Облік і аудит». У практичній діяльності за допомогою аудиту реалізується одна з найважливіших функцій управління – функція незалежного фінансового контролю (експертизи) фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва.

Мета курсу – формування в майбутніх менеджерів фундаментальних знань і освоєння концептуальних основ обліку та аудиту як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень

Завдання курсу:

- теоретична підготовка студентів із питань:
 - теоретичних основ бухгалтерського обліку і аудиту та їх сучасної парадигми в системі управління підприємством;
 - принципів бухгалтерського обліку і аудиту;
 - методики бухгалтерського обліку і аудиту;
 - основ документального відображення та аудиту господарських операцій і процесів;
 - інформаційного забезпечення менеджменту даними бухгалтерського обліку і аудиту;
 - прийняття рішень та підвищення ефективності менеджменту за даними бухгалтерського обліку і аудиту;
- практична підготовка студентів з питань:
 - з'ясування істотних обліково-аудиторських даних, що впливають на ефективність прийнятих управлінських рішень;
 - моніторингу існуючої інформаційної системи бухгалтерського обліку і аудиту;
 - оцінки господарських засобів і джерел їх утворення, а також достовірності їх відображення у звітності;
 - розробки ефективної технології бухгалтерського обліку і аудиту за місцями виникнення затрат і центрами відповідальності;
 - налагодження ефективної обліково-контрольної системи управління;
 - формування висновків за результатами бухгалтерського обліку і аудиту;
 - коригування існуючих тенденцій на більш ефективний результат управління.

Предметом курсу є методологія і методика обліку, аудиту і аналізу.

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни:

1. «Економічна теорія».
2. «Економіка і фінанси підприємства».

Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну

1. «Фінанси, гроші та кредит»
2. «Організація і методика аудиту».

Результатом вивчення дисципліни «Облік і аудит» має стати засвоєння теоретичних основ, принципів та методики бухгалтерського обліку і аудиту; основ документального відображення та аудиту господарських операцій і процесів; змісту інформаційного забезпечення менеджменту даними бухгалтерського обліку і аудиту; процедур прийняття рішень та підвищення ефективності менеджменту за даними бухгалтерського обліку і аудиту.

Тематика практичних занять відповідає програмі курсу «Обліку і аудит». Метою проведення практичних занять є засвоєння теоретичних основ курсу, набуття навичок ведення бухгалтерського обліку, проведення аудиту (незалежної перевірки фінансової звітності) та виконання інших видів аудиторських послуг (супутніх аудиту робіт з економіко-правового забезпечення підприємницької діяльності), а також здійснення аналізу фінансової звітності.

ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1 Облік

Тема 1 Теоретичні основи бухгалтерського обліку

Завдання 1.1

Визначити відношення наведених об'єктів бухгалтерського обліку до господарських засобів (ресурсів) та джерел їх формування (джерела):

Показники	Ресурси, джерело, не є ні ресурсом, ні джерелом	Примітки
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Отримана передплата від орендатора		
Нематеріальні активи		
Передплачені витрати на періодичні видання		
Виробниче обладнання		
Заборгованість перед постачальниками		
Витрати на збут		
Будівельні матеріали		
Бензин у баках автомашин		
Заборгованість перед працівниками		
Забезпечення виплат працівникам (резерв)		
Довгостроковий кредит банку		
Заборгованість працівника за сумами, виданими на відрядження		
Нерозподілений прибуток		
Тара		
Переплата податків (заборгованість з боку)		
Комплектувальні вироби		
Придбані матеріали для ремонту будівлі цеху		
Господарський інвентар		
Заборгованість перед Пенсійним фондом		
Комп'ютери		
Ліцензія на здійснення діяльності		

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Резервний капітал		
Багаторічні насадження		
Заборгованість перед бюджетом		
Будівля складу		
Заборгованість покупців		
Додатково внесений капітал власниками		
Депозит в банку		
Довгострокові фінансові інвестиції		
Перерахована передплата за товари		
Комп'ютерна програма для бухгалтерського		
Нарахована, але не виплачена заробітна плата		
Незавершене виробництво		
Доходи від реалізації		
Собівартість реалізованої продукції		
Отриманий аванс від покупців		
Кошти на поточному рахунку в банку		
Вантажні автомобілі		
Адміністративні витрати		
Книги в бібліотеці підприємства		
Короткостроковий кредит банку		
Грошові кошти в касі		
Статутний капітал		
Готова продукція		
Товари на складі		

Завдання 1.2

Розрахувати загальну вартість ресурсів за наступними даними:

Назва статті	Сума, грн.
<i>1</i>	<i>2</i>
Заборгованість покупців	306
Готова продукція	150
Заборгованість перед Пенсійним фондом	180
Нематеріальні активи	1200
Статутний капітал	12000
Резервний капітал	210
Будівельні матеріали	3176
Багаторічні насадження	340

<i>1</i>	<i>2</i>
Комп'ютери	560
Вантажні автомобілі	3801
Короткостроковий кредит банку	1200
Забезпечення виплат працівникам (резерв)	650
Придбані матеріали для ремонту будівлі цеху	370
Заборгованість перед працівниками	380
Довгострокові фінансові інвестиції	130
Нарахована, але не виплачена заробітна плата працівникам	500
Книги в бібліотеці підприємства	80
Виробниче обладнання	680
Отримана передплата від орендатора	360
Переплата податків (заборгованість з боку бюджету)	170
Передплачені витрати на періодичні видання	60
Перерахована передплата за товари	470
Отриманий аванс від покупців	380
Комп'ютерна програма для бухгалтерського обліку	932
Заборгованість працівника за сумами, виданими на відрядження	120
Кошти на поточному рахунку в банку	1900
Нерозподілений прибуток	4500
Довгостроковий кредит банку	3500
Незавершене виробництво	750
Господарський інвентар	220
Комплектувальні вироби	130
Бензин у баках автомашин	210
Ліцензія на здійснення діяльності	320
Додатково внесений капітал власниками	2600
Тара	700
Грошові кошти в касі	30
Заборгованість перед постачальниками	640
Будівля складу	9659
Депозит в банку	1050
Заборгованість перед бюджетом	280
Товари на складі	640

Завдання 1.3

Розрахувати загальну вартість джерел формування ресурсів за такими даними:

Назва статті	Сума, грн
<i>1</i>	<i>2</i>
Заборгованість покупців	300
Готова продукція	150
Заборгованість перед Пенсійним фондом	305
Нематеріальні активи	120
Статутний капітал	9208
Резервний капітал	210
Будівельні матеріали	3000

<i>1</i>	<i>2</i>
Багаторічні насадження	340
Комп'ютери	560
Вантажні автомобілі	3400
Короткостроковий кредит банку	2574
Забезпечення виплат працівникам (резерв)	650
Придбані матеріали для ремонту будівлі цеху	370
Заборгованість перед працівниками	380
Довгострокові фінансові інвестиції	130
Нарахована, але не виплачена заробітна плата працівникам	500
Книги в бібліотеці підприємства	80
Виробниче обладнання	680
Отримана передплата від орендатора	360
Переплата податків (заборгованість з боку бюджету)	170
Передплачені витрати на періодичні видання	60
Перерахована передплата за товари	470
Отриманий аванс від покупців	380
Комп'ютерна програма для бухгалтерського обліку	940
Заборгованість працівника за сумами, виданими на відрядження	120
Кошти на поточному рахунку в банку	1900
Нерозподілений прибуток	994
Довгостроковий кредит банку	3198
Незавершене виробництво	750
Господарський інвентар	220
Комплектувальні вироби	130
Бензин у баках автомашин	210
Ліцензія на здійснення діяльності	320
Додатково внесений капітал власниками	2600
Тара	700
Грошові кошти в касі	30
Заборгованість перед постачальниками	640
Будівля складу	9000
Депозит в банку	1050
Заборгованість перед бюджетом	280

Завдання 1.4

Розмістити наведені активи у порядку зростання ліквідності (1 – найменш ліквідні, 7 – найбільш ліквідні):

Назва активу	Ступінь ліквідності
Основні засоби	
Довгострокові фінансові інвестиції	
Товари і готова продукція	
Грошові кошти	
Короткострокові депозити	
Дебіторська заборгованість	
Незавершене виробництво	

Завдання 1.5

Визначити відношення наведених об'єктів бухгалтерського обліку до оборотних та необоротних активів, витрат майбутніх періодів, власного капіталу, довгострокових та короткострокових зобов'язань, доходів майбутніх періодів, доходів і витрат:

Об'єкти бухгалтерського обліку	Оборотні активи	Необоротні активи	Витрати майбутніх періодів	Власний капітал	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові зобов'язання	Доходи майбутніх періодів	Доходи	Витрати
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Забезпечення виплат працівникам (резерв)									
Заборгованість перед працівниками									
Комплектувальні вироби									
Незавершене виробництво									
Довгостроковий кредит банку									
Готова продукція									
Довгострокові фінансові інвестиції									
Нерозподілений прибуток									
Книги в бібліотеці підприємства									
Статутний капітал									
Комп'ютерна програма для бухгалтерського обліку									

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Отриманий аванс від покупців									
Перерахована передплата за товари									
Додатково внесений капітал власниками									
Будівельні матеріали									
Ліцензія на здійснення діяльності									
Отримана передплата від орендатора (аванс за 12 місяців)									
Резервний капітал									
Нарахована, але не виплачена заробітна плата працівникам									
Переплата податків (заборгованість з боку бюджету)									
Заборгованість перед постачальниками									
Нематеріальні активи									
Комп'ютери									
Депозит в банку (терміном на 3 місяці)									
Заборгованість покупців									
Заборгованість перед бюджетом									

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Бензин у баках автомашин									
Будівля складу									
Придбані матеріали для ремонту будівлі цеху									
Заборгованість перед Пенсійним фондом									
Короткостроковий кредит банку									
Витрати на збут									
Доходи від реалізації									
Заборгованість працівника за сумами, виданими на відрядження									
Адміністративні витрати									
Кошти на поточному рахунку в банку									
Багаторічні насадження									
Вантажні автомобілі									
Товари на складі									
Передплачені витрати на періодичні видання									
Виробниче обладнання									
Собівартість реалізованої продукції									
Грошові кошти в касі									

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Тара									
Господарський інвентар (термін корисної експлуатації 3 роки)									

Завдання 1.6

Встановіть відповідність між господарськими засобами та їх класифікаційними групами: предмети праці; засоби праці; жива праця:

Господарські засоби	Предмети праці	Засоби праці	Жива праця
Будівлі			
Електроенергія			
Сировина			
Паливо			
Матеріали			
Робоча сила (працівники)			
Обладнання			
Автотранспорт			
Інструменти			

Тема 2 Метод бухгалтерського обліку

Завдання 2.1

Складіть баланс за наведеними в таблиці даними:

Назва	Сума, грн
<i>1</i>	<i>2</i>
Заборгованість покупців	300
Готова продукція	150
Заборгованість перед Пенсійним фондом	180
Нематеріальні активи	1200
Статутний капітал	12300

<i>1</i>	<i>2</i>
Резервний капітал	210
Будівельні матеріали	3000
Багаторічні насадження	340
Комп'ютери	560
Вантажні автомобілі	3400
Короткостроковий кредит банку	1200
Забезпечення виплат працівникам (резерв)	650
Придбані матеріали для ремонту будівлі цеху	370
Заборгованість перед працівниками	380
Довгострокові фінансові інвестиції	130
Нарахована, але не виплачена заробітна плата працівникам	500
Книги в бібліотеці підприємства	80
Виробниче обладнання	680
Отримана передплата від орендатора	360
Переплата податків (заборгованість з боку бюджету)	170
Передплачені витрати на періодичні видання	60
Перерахована передплата за товари	470
Отриманий аванс від покупців	380
Комп'ютерна програма для бухгалтерського обліку	940
Заборгованість працівника за сумами, виданими на відрядження	120
Кошти на поточному рахунку в банку	1900
Нерозподілений прибуток	4500
Довгостроковий кредит банку	3500
Незавершене виробництво	750
Господарський інвентар	220
Комплектувальні вироби	130
Бензин у баках автомашин	210
Ліцензія на здійснення діяльності	320
Додатково внесений капітал власниками	2600
Тара	700
Грошові кошти в касі	30

<i>1</i>	<i>2</i>
Заборгованість перед постачальниками	640
Будівля складу	9000
Депозит в банку	1050
Заборгованість перед бюджетом	280
Товари на складі	640

Баланс _____

Активи		Капітал	
Необоротні активи		Довгострокові зобов'язання	
Оборотні активи		Короткострокові зобов'язання	
Витрати майбутніх періодів		Доходи майбутніх періодів	
Всього		Всього	

Завдання 2.2

Вкажіть вплив господарських операцій на величину активів, пасивів і валюту балансу:

Операція	Активи	Пасиви	Валюта балансу
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Отримані грошові кошти з банку в касу підприємства			
Виплачена заробітна плата з каси працівникам			
Покупець погасив заборгованість за товари			
Внесено грошові кошти засновником до статутного фонду			
С рахунку в банку погашена заборгованість за кредитом			
Відвантажено товар покупцю			
Перераховано постачальнику передплату за сировину			
Нарахована заробітна плата працівникам			
Придбані канцелярські товари (оплата не здійснена)			
Надійшло паливо від нафтопереробного заводу			
Матеріали передані у виробництво			

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Придбано автомобіль за грошові кошти			
Внесено устаткування як внесок до статутного фонду			
Сплачено кошти з розрахункового рахунку для погашення заборгованості зі страхування			
Видано готівку на відрядження працівнику			
Варіанти відповіді	не впливає	не впливає	не впливає
	збільшення	збільшення	збільшення
	зменшення	зменшення	зменшення
	збільшення/зменшення	збільшення/зменшення	

Завдання 2.3

Виберіть активні, пасивні та активно-пасивні рахунки:

Назва рахунку	Ознака (А, П, АП)
<i>1</i>	<i>2</i>
Виробничі запаси	
Готова продукція	
Довгострокові позики	
Додатковий капітал	
Зареєстрований (пайовий) капітал	
Капітальні інвестиції	
Каса	
Короткострокові позики	
Малоцінні та швидкозношувані предмети	
Напівфабрикати	
Нематеріальні активи	
Основні засоби	
Рахунки в банках	
Резервний капітал	
Розрахунки з покупцями та замовниками	
Розрахунки з постачальниками та підрядниками	

<i>1</i>	<i>2</i>
Розрахунки з різними дебіторами	
Розрахунки за іншими операціями	
Розрахунки за податками й платежами	
Розрахунки за страхування	
Товари	

Завдання 2.4

Протягом місяця на підприємстві відбулися наступні господарські факти (у грн):

Засновник вніс грошові кошти до каси як внесок до статутного фонду	10000
До статутного фонду внесено устаткування	3000
Придбані за грошові кошти матеріали	200
Матеріали передані у виробництво	150
Нараховано заробітну плату, яку включено до витрат виробництва	130
Видано працівнику на господарські потреби	60
З виробництва на склад передано готову продукцію	200
Продукцію відвантажено покупцю	170
Від покупця отримана оплата за реалізовану продукцію	170

Відобразити подвійним записом на рахунках бухгалтерського обліку (доходно-витратні рахунки не використовувати):

Статутний капітал		Грошові кошти		Матеріали	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Незавершене виробництво		Заборгованість покупців		Заборгованість перед працівниками	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

1	2	3	4	5	6
Заборгованість працівників		Готова продукція		Устаткування	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

Тема 3 Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання

Завдання 3.1

Встановіть кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями, використовуючи рахунки першого порядку (двозначні):

Господарська операція	Сума	Дебет	Кредит
Засновник вніс грошові кошти на розрахунковий рахунок як внесок до статутного фонду	10000		
До статутного фонду внесено устаткування	200		
Придбані за грошові кошти матеріали (перераховано з банківського рахунку)	150		
Матеріали передані у виробництво	130		
Нараховано заробітну плату, яку включено до витрат виробництва	60		
Видано працівнику на господарські потреби	200		
З виробництва на склад передано готову продукцію	170		
Продукцію відвантажено покупцю	170		
Від покупця отримана оплата за реалізовану продукцію	300		
Отримані грошові кошти з банку в касу підприємства	110		
Виплачена заробітна плата з каси працівникам	5000		
Отримано короткостроковий банківський кредит	550		
Перераховано постачальнику передплату за сировину	45		
Придбані канцелярські товари (МШП) (оплата не здійснена)	1000		
С рахунку в банку погашена заборгованість за кредитом	130		
Надійшло паливо від нафтопереробного заводу	10000		

Завдання 3.2

За даними попереднього завдання скласти шахову відомість (доходно-витратні рахунки не використовувати):

	10	20	22	23	26	30	31	36	37	40	60	63	66	
10														
20														
22														
23														
26														
30														
31														
36														
37														
40														
60														
63														
66														

Завдання 3.3

На підставі даних виконаного завдання 2 скласти оборотно-сальдову відомість по рахунках за наведеною формою:

№ з/п	Назва рахунку	Сальдо на початок		Обороти за період		Сальдо на кінець	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7	8
10	Основні засоби	0	0				
20	Виробничі запаси	0	0				
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	0	0				
23	Виробництво	0	0				
26	Готова продукція	0	0				
30	Каса	0	0				
31	Рахунки в банках	0	0				
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	0	0				
37	Розрахунки з різними дебіторами	0	0				
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	0	0				

1	2	3	4	5	6	7	8
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	0	0				
66	Розрахунки за виплатами працівникам	0	0				
	Всього	0	0				

Тема 4 Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання

Завдання 4.1

Підприємство здійснило наступні операції з основними засобами.

1. За грошові кошти придбало обладнання загальною вартістю 60 тис. грн, у т.ч. ПДВ. Оплату здійснено з розрахункового рахунку. Витрати на доставку обладнання склали 1,5 грн, у т.ч. ПДВ. До експлуатації введено одразу після доставки.

2. Підприємство перерахувало аванс за металообробний станок 18 тис. грн, у т.ч. ПДВ. Металообробний станок ще не отриманий від постачальника. (Податковий кредит в навчальних цілях не виділяти).

3. Підприємство самостійно побудувало приміщення для зберігання інвентарю. Для цього було витрачено матеріалів на суму 30 тис. грн, виплачено працівникам заробітної плати 5 тис. грн, відсоток нарахувань на заробітну плату складає 40 %. Приміщення для зберігання інвентарю було введено в експлуатацію.

4. Засновник вніс до статутного фонду комп'ютер, вартістю 4 тис. грн. Засновник мав заборгованість за внесками до статутного фонду.

5. Сума нарахованої амортизації на всі основні засоби за звітний період склала 2950 грн. Всі основні засоби мають загальновиробниче призначення, крім комп'ютера, який використовується у відділі збуту. Корисний строк експлуатації – 4 роки. Звітним періодом є квартал. Метод нарахування амортизації – пряmolінійний.

6. Підприємство прийняло рішення про модернізацію поточної вантажної лінії. Ця модернізація дасть змогу збільшити швидкість навантажувально-розвантажувальних робіт. Цю модернізацію було доручено підрядній організації, яка у повному виконала роботи, договірна вартість яких 6 тис. грн. Підрядна організація не є платником ПДВ. Підприємство розрахувалося з

підрядною організацією лише на 50 %. Модернізована лінія не введена в експлуатацію на звітну дату.

7. Підприємство вирішило ліквідувати випробувальний стенд у зв'язку з відсутністю економічних вигід від цього об'єкту. Первісна вартість стенду 3200 грн, нарахований знос – 2400 грн. В результаті ліквідації стенду на склад були оприбутковані матеріали, що можуть бути використані у виробничому процесі на суму 100 грн.

Необхідно: 1. Відобразити наведені операції на рахунках бухгалтерського обліку. 2. Заповнити Т-рахунки обліку основних засобів, приймаючи, що початкове сальдо дорівнює 0. 3. Розрахувати балансову (залишкову) вартість основних засобів:

Господарська операція	Сума	Дебет	Кредит
Оприбутковано обладнання			
Відображено ПДВ, що включено до вартості обладнання			
Доставлено обладнання на підприємство			
Відображено ПДВ, що включено до вартості доставки			
Оплачено з розрахункового рахунку за обладнання			
Оплачено з розрахункового рахунку за доставку обладнання			
Введено обладнання в експлуатацію			
Перераховано аванс за металообробний станок			
Відпущені будівельні матеріали на будівництво приміщення для зберігання інвентарю			
Нарахована заробітна плата працівникам, що приймали участь у будівництві приміщення для зберігання інвентарю			
Нараховані соціальні внески на заробітну плату працівників, що приймали участь у будівництві приміщення для зберігання інвентарю			
Приміщення для зберігання інвентарю введено в експлуатацію.			
Внесено засновником до статутного фонду комп'ютер			
Нараховано амортизацію на загальнопромислові основні засоби			
Нараховано амортизацію на комп'ютер			
Відображено витрати на модернізацію поточної вантажної лінії			
Оплачено послуги підрядної організації за модернізацію поточної вантажної лінії			
Списаний знос випробувального стенду, що ліквідовано			
Оприбутковано на склад матеріали, що можуть бути використані у виробничому процесі			
Відображено залишкову вартість ліквідованого випробувального стенду.			

Таблиця для розрахунку балансової (залишкової) вартості основних засобів:

Основні засоби			Капітальні інвестиції			Знос основних засобів	
Дебет	Кредит		Дебет	Кредит		Дебет	Кредит

Завдання 4.2

Підприємство прийняло рішення про розробку комп'ютерної програми для організації обліку на складі. В процесі розробки комп'ютерної програми підприємство понесло наступні витрати:

1. Витрати на підвищення кваліфікації фахівців, зайнятих розробкою комп'ютерної програми – 1600 грн. Навчальний центр, в якому проходили курси фахівці, не є платником ПДВ.

2. Витрати на заробітну плату фахівців, зайнятих розробкою комп'ютерної програми – 6000 грн.

3. Відсоток нарахувань на заробітну плату складає 40 %.

4. Український інститут промислової власності виставив рахунок за реєстрацію авторського права на комп'ютерну програму на суму 1200 грн. (ПДВ не передбачено). Цей рахунок було оплачено у повному обсязі у звітному періоді.

5. В процесі розробки комп'ютерної програми було використано МШП на суму 55 грн.

6. В процесі розробки комп'ютерної програми було використано запасів на суму 120 грн.

7. З метою покриття дефіциту грошових коштів для розробки комп'ютерної програми підприємство отримало короткостроковий кредит у банку в сумі 10 000 грн. Відсоткова ставка за кредитом – 24 % річних. Відсотки за кредитом виплачуються в кінці строку кредитування. На звітну дату настав строк погашення кредиту, але ні кредит, ні відсотки ще не були сплачені. Кредит взятий на 10 місяців. Термін розробки комп'ютерної програми – 7 місяців. Суму відсотків округлити до цілого числа. Увага, капіталізуються відсотки лише в частині сум, використаних на створення нематеріального активу, і лише за час його виготовлення.

Відобразити наведені операції на рахунках бухгалтерського обліку:

Господарська операція	Сума	Дебет	Кредит
Відображено витрати на підвищення кваліфікації фахівців, зайнятих розробкою комп'ютерної програми			
Нараховано заробітну плату фахівцям, зайнятим розробкою комп'ютерної програми			
Нараховано соціальні внески на заробітну плату фахівцям, зайнятим розробкою комп'ютерної програми			
Отримано рахунок від Українського інституту промислової власності за реєстрацію авторського права на комп'ютерну програму			
Оплачено рахунок від Українського інституту промислової власності за реєстрацію авторського права на комп'ютерну програму			
Відображено витрати на МШП, використаних в процесі розробки комп'ютерної програми			
Списано запаси, використані в процесі розробки комп'ютерної програми			
Отримано короткостроковий кредит у банку на розробку			
Нараховано відсотки за кредитом, які підлягають капіталізації			
Нараховано відсотки за кредитом, які не підлягають капіталізації			
Отримано патент від Українського інституту промислової власності, що підтверджує авторське право на комп'ютерну програму			

Завдання 4.3

У звітному періоді підприємство здійснило наступні операції із запасами.

1. Оприбутковані на склад виробничі матеріали загальною вартістю 7200 грн, у т.ч. ПДВ. Вартість цих запасів оплачена частково у розмірі 60 %. Витрати на доставку матеріалів склали 300 грн, у т.ч. ПДВ. Витрати на доставку виробничих матеріалів оплачені у повному обсязі.

2. Перераховано попередню оплату за паливо в сумі 4200 грн, у т.ч. ПДВ (у навчальних цілях податковий кредит не відображати). На звітну дату постачальник поставив половину передплаченого палива. Витрати на доставку входять до вартості палива.

3. Підзвітній особі видано з каси 1000 грн на придбання пакувальних матеріалів. Підзвітня особа придбала пакувальні матеріали, що підтверджується товарним чеком і авансовим звітом на суму 900 грн, у т.ч. ПДВ. Решту суми підзвітня особа своєчасно повернула до каси.

4. Підприємством придбано МШП на суму 540 грн, у т.ч. ПДВ. МШП оприбутковані на склад і оплачені.

5. При інвентаризації запасів було виявлено запаси, які не використовуються у виробничій діяльності, на суму 300 грн (вартість без ПДВ). В результаті було прийнято рішення про реалізацію цих запасів. Вартість аналогічних запасів на ринку збільшилась і склала 360 грн (вартість без ПДВ) на дату реалізації. На звітну дату всі запаси, визнані як призначені для продажу, реалізовані. Операція по реалізації запасів підпадає під оподаткування ПДВ.

Необхідно: 1. Відобразити наведені операції на рахунках бухгалтерського обліку. 2. Заповнити Т-рахунки обліку запасів, приймаючи, що початкове сальдо дорівнює 0. 3. Розрахувати чистий фінансовий результат від реалізації запасів:

Господарська операція	Сума	Дебет	Кредит
Оприбутковані на склад виробничі матеріали			
Відображено ПДВ за оприбуткованими матеріалами			
Здійснено часткову оплату виробничих матеріалів			
Відображено витрати на доставку матеріалів			
Відображено ПДВ за витратами на доставку матеріалів			
Здійснено оплату за доставку виробничих матеріалів			
Перераховано попередню оплату за паливо			
Оприбуткована частина палива від постачальника			
Відображено ПДВ за отриманим паливом			
Здійснено залік перерахованого авансу і заборгованості постачальнику			
Видано підзвітній особі на придбання пакувальних матеріалів			
Оприбутковані пакувальні матеріали, придбані підзвітною особою			
Відображено ПДВ за пакувальними матеріалами			
До каси повернено підзвітною особою невикористану суму			
Оприбутковані на склад МШП			
Відображено ПДВ за МШП			
Здійснено оплату за МШП			
Відвантажені запаси, визнані як призначені для продажу			
Визнано податкові зобов'язання з ПДВ щодо реалізованих запасів			
Списано собівартість реалізованих виробничих запасів			
Визнано фінансовий результат від реалізації виробничих запасів			
Отримано оплату за реалізовані виробничі запаси			

Т-рахунки обліку запасів:

Виробничі запаси		МШП	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

Завдання 4.4

За звітний місяць на підприємстві відбулися наступні операції.

1. Зі складу передані виробничі матеріали для виробництва меблів на суму 17000 грн.
2. Робітникам цеху нараховано заробітну плату в сумі 4000 грн., відрахування до ПФУ – 22 %.
3. Амортизація виробничого обладнання за звітний період склала 700 грн.
4. Витрати МШП, використані на виробництві, склали 130 грн.
5. Готової продукції, що передана на склад, виготовлено на 20 000 грн.
6. У звітному періоді адміністративні витрати склали:
 - матеріальні витрати (витрати запасів) – 500 грн.
 - заробітна плата управлінського персоналу – 2500 грн.
 - амортизація основних засобів, що мають адміністративне призначення – 650 грн.
7. У звітному періоді збутові витрати склали:
 - матеріальні витрати (витрати запасів) – 400 грн.
 - заробітна плата управлінського персоналу – 1700 грн.
 - амортизація основних засобів, що мають адміністративне призначення – 450 грн.
8. Покупцю відвантажено готову продукцію договірною вартістю 30 000 грн, собівартістю 15 000 грн. Операція є об'єктом оподаткування ПДВ.

Необхідно: Відобразити наведені операції на рахунках бухгалтерського обліку. Заповнити «Т»-рахунки обліку доходів, витрат, фінансових результатів, прибутку/збитку.

Розрахувати чистий фінансовий результат за звітний період:

Господарська операція	Сума	Дебет	Кредит
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Передано у виробництво виробничі запаси			
Нараховано працівникам цеху заробітну плату			
Нараховано на заробітну плату соціальні внески			
Нарахована амортизація виробничого обладнання			
Витрати на МШП, використані на виробництві			
Готова продукція передана на склад			
Відображено адміністративні витрати (матеріальна складова)			
Відображено адміністративні витрати (трудова складова)			
Відображено адміністративні витрати (соціальні нарахування)			
Відображено адміністративні витрати (амортизаційна складова)			
Відображено збутові витрати (матеріальна складова)			
Відображено адміністративні витрати (трудова складова)			
Відображено адміністративні витрати (соціальні нарахування)			
Відображено адміністративні витрати (амортизаційна складова)			
Відвантажено покупцю готову продукцію			
Відображено податкові зобов'язання з ПДВ			
Списана собівартість реалізованої продукції			
Визнання фінансового результату:			
Списано доходи на фінансовий результат			
Списано собівартість на фінансовий результат			
Списано адміністративні витрати на фінансовий результат			
Списано збутові витрати на фінансовий результат			
Визнано фінансовий результат за звітний період			

T – рахунки обліку доходів, витрат, фінансових результатів, прибутку/збитку:

Доходи		Витрати	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Фінансовий результат		Прибуток/збиток	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

Змістовий модуль 2 Аудит

Тема 5 Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності

Завдання 5.1

Порівняйте теорії розвитку аудиту. Завдання виконайте у формі таблиці.

Теорія	Підгрунтя	Матеріальний чи психологічний аспект	Мета	Зацікавлені особи
Потреби потенціального інвестора				
Агентів (управляючих)				
Мотивації				

Яка теорія, на Ваш погляд, найбільш раціональна?

Завдання 5.2

Проаналізуйте, як змінювалася мета аудиту в процесі його розвитку. Завдання виконайте у формі таблиці:

Період	Мета
Стародавній світ	
Середньовіччя	
Відродження	
Середні століття	
Сучасний світ	

Завдання 5.3

Ділова гра.

Мета ділової гри: студенти повинні бути ознайомлені з лекційним матеріалом за темою, а також самостійно підготуватися за доступними джерелами.

Сценарій ділової гри:

1. Викладач пропонує студентам розділитися на 3 підгрупи (бажано рівної чисельності).
2. В кожній підгрупі студенти самостійно вибирають командира.
3. Викладач повинен мати заготовлені 3 картки «Аудит», «Ревізія», «Податковий контроль».

4. Викладач готує 10 запитань, які мають максимально короткі відповіді. Ці запитання не повинні заздалегідь бути відомими студентам.

5. Викладач проводить бліц-опитання. Студенти повинні швидко відповідати на ці запитання. Викладач фіксує відповіді. Команди підгруп повинні «витягнути» одну з карток. Та з команд, яка надала більшість правильних відповідей, отримує право першою витягнути картку із зазначеним видом контролю. Відповідно, та команда, яка надасть найменшу кількість відповідей, отримає картку із зазначеним видом контролю останньою.

6. Кожна підгрупа отримує для роботи один з видів контролю.

7. Студенти кожної підгрупи, працюючи по командах, повинні письмово (в коротких тезах) викласти особливості свого виду контролю (цілі, методи, способи, суб'єкти, об'єкти, види тощо). Чим більше характерних особливостей зможуть сформулювати студенти, тим більше шансів у підгрупі одержати перемогу. Рекомендований час на роботу по командах – 30 хвилин.

8. Після закінчення командної роботи команди запрошуються до презентації результатів.

9. Презентація здійснюється по черзі. Починає та команда, яка перша отримала картку з видом контролю.

10. Командир підгрупи називає одну особливість, наступний - теж одну, наступний - теж одну. Потім процес повторюється.

11. Програє та команда, яка зможе сформулювати найменшу кількість особливостей і характеристик конкретного контролю, тобто не ній переривається коло. Перше місце посідає та команда, яка збере найбільшу кількість характерних особливостей контролю.

12. Викладач обов'язково повинен зафіксувати склад команд, щоб мати можливість оцінити роботу студентів.

Результат ділової гри: студенти отримують знання щодо схожих та відмінних рис різних видів контролю, що є вкрай важливим для подальшого вивчення дисципліни.

Оцінювання ділової гри:

Оцінка за ділову гру виставляється викладачем, який проводить практичні заняття.

Студенти команди, яка стала переможцем ділової гри отримують 3 бали. Студенти команди, яка посіла 2 місце отримують 2 бали. Студенти команди, яка посіла 3 отримують 1 бал.

Завдання 5.4

Встановіть відповідність між ознаками і внутрішнім (зовнішнім) аудитом

Вид аудиту	Характерні ознаки
1	2
А. Внутрішній аудит	1. Може проводитися лише суб'єктами, які включені в Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності
	2. Визначається меншим ступенем незалежності і нижчим професійним рівнем аудитора
Б. Зовнішній аудит	3. Фінансово і організаційно незалежний від підприємства
	4. Взаємозалежні функції з системою управління
	5. Аудит визначається більш високим ступенем незалежності і високим професійним рівнем аудитора
	6. Домінує аудит фінансової звітності і бухгалтерського балансу
	7. Кваліфікація аудитора чітко визначена законодавством
	8. Об'єкт аудиту визначається керівництвом
	9. Має бути незалежним від суб'єкта господарювання, що реалізується організаційно підлеглистю власникам підприємства, наглядовій раді, ревізійній комісії, ін.
	10. Прямо пов'язаний з поточним забезпеченням збереження активів, контролем постановки і організації матеріальної відповідальності, виявленням і ліквідацією заборгованості по недостачах і розкраданнях
	11. Основне завдання - задоволення інформаційних потреб менеджерів Задоволення інформаційних потреб третіх осіб-користувачів звітності
	12. Регулюється Законом України «Про аудиторську діяльність»
	13. Звітність аудитора перед керівництвом підприємства
	14. Є періодичним, здійснюється: при обов'язковому аудиті - з річним або трирічним інтервалом; при добровільному - залежно від бажання і потреб клієнта
	15. Об'єм, зміст і характер, а також аудиторський ризик визначаються залежно від якості внутрішнього аудиту

1	2
	16. Кваліфікація аудитора визначається на погляд управлінських структур
	17. Пов'язаний з виявленням фактів шахрайства, контролем за постановкою матеріальної відповідальності опосередковано
	18. Суб'єктами є працівники підприємства
	19. Ефективність прямо впливає на об'єм, зміст і характер зовнішнього аудиту
	20. Основне завдання - задоволення інформаційних потреб менеджерів
	21. Орієнтований на найважливіші позиції звітності і джерела прибутків з виконанням необхідних угруповань по видах ресурсів і однотипних операціях
	22. Господарські операції, використання ресурсів, стан обліку і внутрішнього контролю перевіряються на предмет повноти, достовірності інформації звітності, законності досконалих операцій
	23. Може бути добровільним і обов'язковим
	24. Результатом є аудиторський висновок і/або аудиторській звіт
	25. Звітність аудитора перед замовником
	26. Об'єкт - господарські операції, використання ресурсів, стан обліку і внутрішнього контролю перевіряються на відповідність встановленій обліковій політиці і нормативним вимогам
	27. Масштаб аудиту визначається видом аудиту та законодавчими актами, що регулюють його проведення
	28. Об'єкт аудиту визначається статусом підприємства
	29. Мета — забезпечення збереження активів, недопущення збитків та підвищення ефективності діяльності підприємства
	30. Орієнтований залежно від потреб функціонального і лінійного управління

Тема 6 Організація аудиту фінансової звітності

Завдання 6.1

Визначте відповідність виконуваної роботи аудитора і виду впевненості.

Види впевненості	Вид робіт		
	Погоджені процедури і підготовка інформації	Огляд фінансової звітності	Аудит фінансової звітності
Позитивна впевненість			
Максимальна впевненість			
Мінімальна впевненість			
Негативна впевненість			
Відсутня впевненість			

Завдання 6.2

Якщо необхідний ступінь впевненості в результатах роботи аудитора буде запланована на рівні 91%, загальний аудиторський ризик – 0,044, а внутрішній ризик на рівні 0,81, то чому повинен дорівнюватиме ризик контролю?

Завдання 6.3

Розрахуйте скореговане середнє значення суттєвості помилки за наступними даними:

Чистий прибуток організації	32900
Загальний обсяг реалізації	242432
Валюта балансу	278468
Власний капітал	119084
Загальні витрати	171016

Допоміжні дані:

Базовий показник	Рекомендований рівень суттєвості
Чистий прибуток організації	5%
Загальний обсяг реалізації	2%
Валюта балансу	2%
Власний капітал	10%
Загальні витрати	2%

Завдання виконати в таблиці:

№ з/п	Базовий показник	На кінець періоду, що підлягає аудиту, грн.	Рекомендований рівень суттєвості	Розрахункове значення суттєвості помилки, грн.	Середнє значення суттєвості помилки	Відхилення розрахункових значень суттєвості помилки від середнього (у грн. і %)		Скореговане середнє значення суттєвості помилки	Округлення скорегованого середнього значення суттєвості помилки (у грн. і %)	
						6	7		8	9
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Чистий прибуток організації									
2.	Загальний обсяг реалізації									
3.	Валюта балансу									
4.	Власний капітал									
5.	Загальні витрати									

Завдання 6.4

При оцінці внутрішнього ризику аудитором було застосовано запитальник з 50-ти питань. Запитальник складений таким чином, що підвищення ризику є однаковим щодо відповіді на кожне питання. Відповіді на ці питання були отримані аудитором від бухгалтера та працівників підприємства. Відповіді на 18 з 50-ти заданих питань на думку аудитора підвищують внутрішній ризик.

При оцінці ризику контролю аудитором було застосовано запитальник також з 50-ти питань. Запитальник складений таким чином, що підвищення ризику є однаковим щодо відповіді на кожне питання. Відповіді на ці питання були отримані аудитором від бухгалтера та працівників підприємства. Відповіді на 30 з 50-ти заданих питань на думку аудитора підвищують ризик контролю.

Чому дорівнюватиме загальний аудиторський ризик, якщо аудитор може допустити ризик невиявлення на рівні 0,56?

Завдання 6.5

Який обсяг інформації клієнта щодо об'єкту перевірки має бути протестовано, якщо загальний аудиторський ризик 0,047, внутрішній ризик на рівні 0,78, ризик контролю 0,7?

Завдання 6.6

Розрахуйте договірну ціну аудиторських послуг за наступних умов:

- аудиторську перевірку проводять 3 аудитори;
- тривалість перевірки, згідно з планом, 19 робочих днів;
- годинна ставка аудитора 141 грн.;
- накладні витрати складають 27 %;
- сума відсотків нарахувань на заробітну плату згідно законодавства – 22 %;
- аудиторська фірма планує свою прибутковість на рівні 29 %.

Розрахуйте договірну ціну за умови, що аудиторська фірма є платником єдиного податку за ставкою 5 %.

Тема 7 Методика аудиту фінансової звітності

Завдання 7.1

Складіть загальний план аудиторської перевірки за наступними етапами:

1. Аудит установчих документів
2. Аудит основних засобів
3. Аудит виробничих запасів
4. Аудит товарів
5. Аудит дебіторської заборгованості
6. Аудит грошових коштів
7. Аудит статутного капіталу
8. Аудит прибутку
9. Аудит резервного капіталу
10. Аудит короткострокових кредитів
11. Аудит кредиторської заборгованості
12. Аудит розрахунків з бюджетом
13. Аудит оплати праці
14. Аудит розрахунків за соціальним страхуванням
15. Аудит доходів від реалізації
16. Аудит фінансових доходів
17. Аудит адміністративних витрат
18. Аудит витрат на збут
19. Аудит собівартості
20. Аудит інших витрат
21. Складання аудиторського висновку

Загальний план аудиту складіть у формі таблиці.

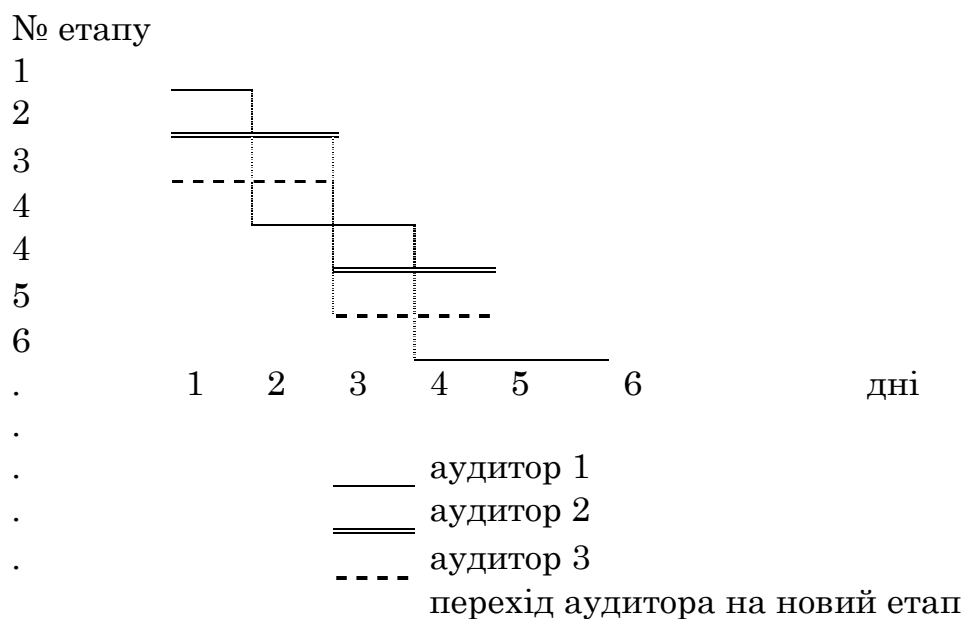
Загальний план аудиту

№ з/п	Етапи робіт	Тривалість робіт у днях	Період перевірки	Виконавець

Завдання 7.2

На підставі загального плану аудиту, складеного при виконанні завдання 6.6, побудуйте календарний графік перевірки, забезпечуючи синхронність роботи аудиторів. Прийміть чисельність робочої аудиторської групи – 3.

Календарний графік проведення комплексного аудиту має наступний вигляд:

Завдання 7.3

Користуючись лекційними матеріалами та даними завдань 6.6, 6.7 та 6.8, скласти договір на проведення аудиту фінансової звітності.

Змістовий модуль 3 Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством

Тема 8 Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством

Завдання 8.1

За даними балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів звіту про власний капітал конкретного підприємства проаналізувати:

- ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства;
- динаміку прибутковості, ділової активності та рентабельності.

Розрахунки здійснюються у таблиці 1.

Таблиця 1 – Аналіз фінансових показників

№ п/п	Назва показника	Формула для розрахунку	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4	5
	Показники ліквідності			
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Грошові кошти + короткострокові ЦП) / Поточні зобов'язання		
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи - товарно-матеріальні запаси) / Поточні зобов'язання		
3	Коефіцієнт проміжної ліквідності	(Оборотні активи - Виробничі запаси - НВЗ) / Поточні зобов'язання		
4	Коефіцієнт покриття	Оборотні активи / Поточні зобов'язання		
5	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Дебіторська заборгованість / Кредиторська заборгованість		
	Показники ділової активності			
6	Оборотність дебіторської заборгованості	Виручка від реалізації / (Дебіторська заборгованість на початок року + Дебіторська заборгованість на кінець року) / 2		
7	Оборотність кредиторської заборгованості	Виручка від реалізації / (Кредиторська заборгованість на початок року + Кредиторська заборгованість на кінець року) / 2		
8	Середній період погашення дебіторської заборгованості	365 / Оборотноість дебіторської заборгованості		

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
9	Середній період погашення кредиторської заборгованості	$365 / \text{Оборотність кредиторської заборгованості}$		
	Показники фінансової стійкості			
10	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$\text{Власний капітал} / \text{Валюта балансу}$		
11	Коефіцієнт фінансової залежності	$\text{Активи} / \text{Власний капітал}$		
12	Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу	$(\text{Довгострокові кредити} + \text{Довгострокові позики}) / (\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові кредити} + \text{Довгострокові позики})$		
	Показники прибутковості			
13	Рентабельність продажу, %	$\text{Прибуток від операційної діяльності} / \text{Чиста виручка від реалізації}$		
14	Рентабельність виробництва (основної діяльності), %	$\text{Прибуток від операційної діяльності} / \text{Собівартість реалізованої продукції}$		

За результатами розрахунків зробити висновки щодо фінансового стану підприємства.

Завдання 8.2

Користуючись лекційними матеріалами, підготувати аудиторський висновок за своїм варіантом.

Варіант1	Умовно-позитивний висновок (нефундаментальна незгода)
Варіант2	Негативний висновок
Варіант3	Умовно-позитивний висновок (нефундаментальна невпевненість)
Варіант4	Висновок з відмовою від висловлення думки
Варіант5	Безумовно-позитивний висновок

ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента (СРС) – невід’ємний складник підготовки фахівців. СРС є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами обов’язкових навчальних занять. Її спрямовано на закріплення та напруму.

Головною метою самостійної роботи теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь щодо відповідних спеціальності студента є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо.

Основними завданнями самостійної роботи студентів є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні світових стандартів.

Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Самостійна робота студентів охоплює: підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо); виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; роботу над окремими темами навчальних дисциплін відповідно до навчально-тематичних планів; підготовку до практики та виконання завдань, передбачених практикою; підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до модульних контрольних робіт. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій та практикумів (у т. ч. на електронних носіях) тощо.

РОЗПОДІЛ ЧАСУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	2	3	4
1.	Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	11	15
2.	Тема 2. Метод бухгалтерського обліку	10	20
3.	Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб’єктів господарювання	14	16,5
4.	Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб’єктів господарювання	10	22,5

Продовження

1	2	3	4
	Разом за змістовим модулем 1	45	74
5.	Тема 1. Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності	12	16,5
6.	Тема 2. Організація аудиту фінансової звітності	14	21
7.	Тема 3. Методика аудиту фінансової звітності	12	17,5
	Разом за змістовим модулем 2	38	55
8.	Тема 1. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні торговельним підприємством	11	17
	Разом за змістовим модулем 3	11	17
	Всього	94	146

Вивчення лекційного матеріалу та підготовка до практичних занять

Студент мусить протягом вивчення дисципліни при підготовці до практичних занять вивчити матеріал лекцій та додаткової літератури згідно з наведеним переліком. На підготовку до практичних занять відводять по 1 годині на 1 годину практичного заняття.

Зміст	Джерело згідно наведеного переліку
<i>Змістовий модуль (ЗМ) 1. Облік</i>	
Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	1, 4, 6, 18
Тема 2. Метод бухгалтерського обліку	1, 4, 6, 18
Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання	1, 4, 6, 18
Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	1, 4, 6, 18
<i>Змістовий модуль (ЗМ) 2. Аудит</i>	
Тема 5. Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності	2, 3, 9, 11, 17
Тема 6. Організація аудиту фінансової звітності	5, 7, 8, 13
Тема 7. Методика аудиту фінансової звітності	5, 7, 8, 13
<i>Змістовий модуль (ЗМ) 3. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні підприємством</i>	
Тема 8. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні торговельним підприємством	6, 18

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

3.1 Загальні положення і вибір варіанта

Контрольна робота є основною складовою самостійної роботи студентів під час вивчення дисципліни.

Контрольна робота – індивідуальне завдання, яке передбачає вирішення конкретних практичних навчальних задач з використанням відомого, а також (або) самостійно вивченого теоретичного матеріалу.

Контрольна робота з курсу «Облік і аудит» складається з 5 завдань. Варіант виконання контрольної роботи вибирають на підставі наведеної нижче таблиці.

Вибір варіанта для виконання контрольної роботи

Перша буква прізвища	Варіант
А,Б,В,Г,Д,	1
Е Ж,З,И,К,	2
Л,М Н,О,П,	3
Р,С,Т У,Ф,Х,	4
Ц,Ч,Ш,Щ,Є,Ю,Я	5

3.3 Умови задач та варіанти контрольної роботи

Завдання 1

Розрахувати загальну вартість ресурсів і джерел утворення ресурсів за наступними умовами:

	Варіанти				
	1	2	3	4	5
Заборгованість покупців	410	580	970	646	335
Готова продукція	180	260	440	300	150
Заборгованість перед Пенсійним фондом	220	310	520	350	180
Нематеріальні активи	1440	2020	3370	2250	1200
Статутний капітал	14400	20160	33600	22400	12000
Резервний капітал	260	370	620	420	210
Будівельні матеріали	3160	4430	7390	4930	2634
Багаторічні насадження	410	580	970	650	340
Комп'ютери	680	960	1600	1070	560
Вантажні автомобілі	4710	6600	11000	7340	3921
Короткостроковий кредит банку	1440	2020	3370	2250	1200
Забезпечення виплат працівникам (резерв)	780	1100	1840	1230	650

	Варіанти				
	1	2	3	4	5
Придбані матеріали для ремонту будівлі цеху	450	630	1050	700	370
Заборгованість перед працівниками	460	650	1090	730	380
Довгострокові фінансові інвестиції	160	230	390	260	130
Нарахована, але не виплачена заробітна плата працівникам	600	840	1400	940	500
Книги в бібліотеці підприємства	100	140	240	160	80
Виробниче обладнання	820	1150	1920	1280	680
Отримана передплата від орендатора	440	620	1040	700	360
Переплата податків (заборгованість з боку бюджету)	210	300	500	340	170
Передплачені витрати на періодичні видання	80	120	200	140	60
Перерахована передплата за товари	570	800	1340	900	470
Отриманий аванс від покупців	460	650	1090	730	380
Комп'ютерна програма для бухгалтерського обліку	1170	1640	2740	1830	970
Заборгованість працівника за сумами, виданими на відрядження	150	210	350	240	120
Кошти на поточному рахунку в банку	2280	3200	5340	3560	1900
Нерозподілений прибуток	5400	7560	12600	8400	4500
Довгостроковий кредит банку	4200	5880	9800	6540	3500
Незавершене виробництво	900	1260	2100	1400	750
Господарський інвентар	270	380	640	430	220
Комплектувальні вироби	160	230	390	260	130
Бензин у баках автомашин	260	370	620	420	210
Ліцензія на здійснення діяльності	390	550	920	620	320
Додатково внесений капітал власниками	3120	4370	7290	4860	2600
Тара	840	1180	1970	1320	700
Грошові кошти в касі	40	60	100	70	30
Заборгованість перед постачальниками	770	1080	1800	1200	640
Будівля складу	11400	15960	26600	17740	9498
Депозит в банку	1260	1770	2950	1970	1050
Заборгованість перед бюджетом	340	480	800	540	280
Товари на складі	770	1080	1800	1200	640

Завдання 2

Складіть баланс за наведеними в таблиці даними:

	Варіанти				
	1	2	3	4	5
Заборгованість покупців	300	360	420	500	200
Готова продукція	150	180	210	250	100
Заборгованість перед Пенсійним фондом	180	220	260	300	120
Нематеріальні активи	1200	1440	1680	2000	800
Статутний капітал	12300	14760	17220	20500	8200
Резервний капітал	210	260	300	350	140
Будівельні матеріали	3000	3600	4200	5000	2000
Багаторічні насадження	340	410	480	570	230
Комп'ютери	560	680	790	940	380
Вантажні автомобілі	3400	4080	4760	5670	2270
Короткостроковий кредит банку	1200	1440	1680	2000	800
Забезпечення виплат працівникам (резерв)	650	780	910	1090	440
Придбані матеріали для ремонту будівлі цеху	370	450	520	620	250
Заборгованість перед працівниками	0	0	50	0	40
Довгострокові фінансові інвестиції	130	160	190	220	90
Нарахована, але не виплачена заробітна плата працівникам	500	600	700	840	340
Книги в бібліотеці підприємства	80	100	120	140	60
Виробниче обладнання	680	820	960	1140	460
Отримана передплата від орендатора	360	440	510	600	240
Переплата податків (заборгованість з боку бюджету)	170	210	240	290	120
Передплачені витрати на періодичні видання	60	80	90	100	40
Перерахована передплата за товари	470	570	660	790	320
Отриманий аванс від покупців	0	60	0	40	0
Комп'ютерна програма для бухгалтерського обліку	940	1130	1320	1570	630
Заборгованість працівника за сумами, виданими на відрядження	120	150	170	200	80
Кошти на поточному рахунку в банку	1900	2280	2660	3170	1270
Нерозподілений прибуток	4500	5400	6300	7500	3000
Довгостроковий кредит банку	3500	4200	4900	5840	2340
Незавершене виробництво	750	900	1050	1250	500
Господарський інвентар	220	270	310	370	150
Комплектувальні вироби	130	160	190	220	90
Бензин у баках автомашин	210	260	300	350	140
Ліцензія на здійснення діяльності	320	390	450	540	220

	Варіанти				
	1	2	3	4	5
Додатково внесений капітал власниками	2600	3120	3640	4340	1740
Тара	700	840	980	1170	470
Грошові кошти в касі	30	40	50	50	20
Заборгованість перед постачальниками	640	770	900	1070	430
Будівля складу	9000	10800	12600	15000	6000
Депозит в банку	1050	1260	1470	1750	700
Заборгованість перед бюджетом	280	340	400	470	190
Товари на складі	640	770	900	1070	430

Завдання 3

Встановіть кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями, використовуючи рахунки першого порядку (двозначні) та за отриманими даними скласти шахову відомість (доходно-витратні рахунки не використовувати):

Господарська операція	Сума				
	Варіанти				
	1	2	3	4	5
Засновник вніс грошові кошти на розрахунковий рахунок як внесок до статутного фонду	10000	12000	14400	17280	20740
До статутного фонду внесено устаткування	300	360	440	530	640
Придбані за грошові кошти матеріали (перераховано з банківського рахунку)	200	240	290	350	420
Матеріали передані у виробництво	150	180	220	270	330
Нараховано заробітну плату, яку включено до витрат виробництва	130	160	200	240	290
Видано працівнику на господарські потреби	60	80	100	120	150
З виробництва на склад передано готову продукцію	200	240	290	350	420
Продукцію відвантажено покупцю	170	210	260	320	390
Від покупця отримана оплата за реалізовану продукцію	170	210	260	320	390
Отримані грошові кошти з банку в касу підприємства	300	360	440	530	640
Виплачена заробітна плата з каси працівникам	110	140	170	210	260
Отримано короткостроковий банківський кредит	5000	6000	7200	8640	10370

Господарська операція	Сума				
	Варіанти				
	1	2	3	4	5
Перераховано постачальнику передплату за сировину	550	660	800	960	1160
Придбані канцелярські товари (МШП) (оплата не здійснена)	45	60	80	100	120
С рахунку в банку погашена заборгованість за кредитом	1000	1200	1440	1730	2080
Надійшло паливо від нафтопереробного заводу	130	160	200	240	290

Завдання 4

Скласти укрупнений загальний план проведення комплексної перевірки суб'єкта господарювання, навести стислий опис вибраного підприємства: вказати його масштаби (мале, середнє, крупне), форму власності, вид діяльності, чисельність працівників, наявність зовнішньоекономічної діяльності та інші особливості вибраного підприємства.

При складанні загального плану аудиту приймається, що він буде проводиться аудиторською фірмою у складі трьох осіб. При цьому всі аудитори мають рівну кваліфікацію.

Загальний план аудиту скласти у формі таблиці:

Загальний план аудиту

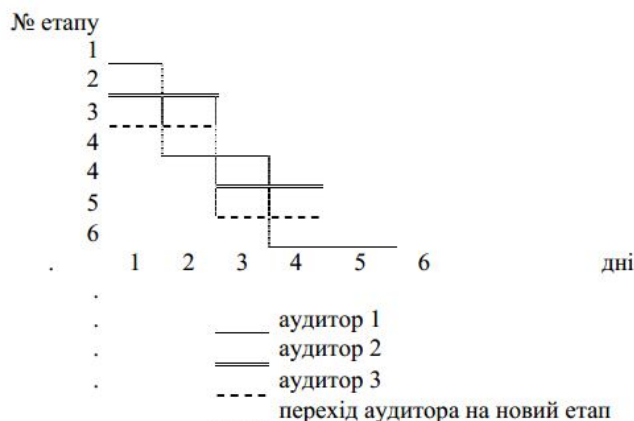
№ з/п	Етапи робіт	Тривалість робіт у днях	Період перевірки	Виконавець

Загальний план комплексного аудиту повинен включати від 20 до 25 етапів робіт, починаючи з аудиту статутних документів і закінчуючи складанням аудиторського висновку.

Визначаючи тривалість робіт у днях, студент повинен ґрунтуватися на можливих обсягах облікової інформації і документації по кожному етапу робіт, а також враховувати особливості діяльності обраного підприємства.

Для заповнення граф «Період перевірки» і «Виконавець» необхідно скласти календарний графік проведення аудиту, враховуючи при цьому, що етапи аудиту можуть бути зв'язані між собою, а також те, що кожний аудитор

виконує конкретний етап робіт. Календарний графік проведення комплексного аудиту має наступний вигляд:

Після складання календарного графіка комплексного аудиту заповнюють графи «Період перевірки» і «Виконавець», розраховують загальну трудомісткість перевірки в людино-днях і людино-годинах.

Завдання 5

Користуючись лекційними матеріалами, підготувати аудиторський висновок за своїм варіантом.

Варіант1	Умовно-позитивний висновок (нефундаментальна незгода)
Варіант2	Негативний висновок
Варіант3	Умовно-позитивний висновок (нефундаментальна невпевненість)
Варіант4	Висновок з відмовою від висловлення думки
Варіант5	Безумовно-позитивний висновок

Складіть загальний план аудиторської перевірки за наступними етапами:

1. Аудит установчих документів
2. Аудит основних засобів
3. Аудит виробничих запасів
4. Аудит товарів
5. Аудит дебіторської заборгованості
6. Аудит грошових коштів
7. Аудит статутного капіталу
8. Аудит прибутку
9. Аудит резервного капіталу
10. Аудит короткострокових кредитів
11. Аудит кредиторської заборгованості
12. Аудит розрахунків з бюджетом

13. Аудит оплати праці
14. Аудит розрахунків за соціальним страхуванням
15. Аудит доходів від реалізації
16. Аудит фінансових доходів
17. Аудит адміністративних витрат
18. Аудит витрат на збут
19. Аудит собівартості
20. Аудит інших витрат
21. Складання аудиторського висновку

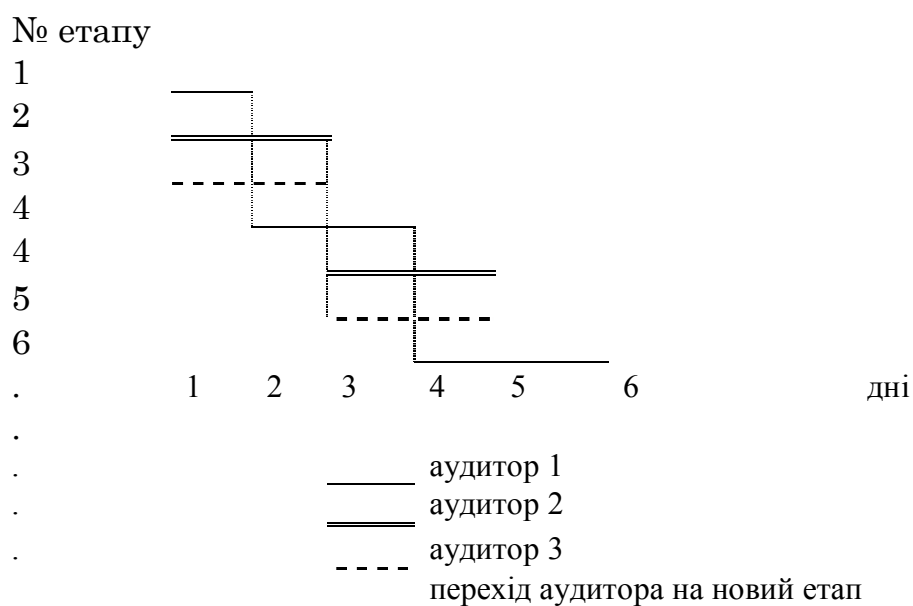
Загальний план аудиту складіть у формі таблиці.

Загальний план аудиту

№	Етапи робіт	Тривалість робіт у днях	Період перевірки	Виконавець

Графи «Період перевірки» і «Виконавець» заповніть після виконання завдання 4.2.

На підставі загального плану аудиту, складеного при виконанні завдання 4.1, побудуйте календарний графік перевірки, забезпечуючи синхронність роботи аудиторів. Прийміть чисельність робочої аудиторської групи. Календарний графік проведення комплексного аудиту має наступний вигляд:

Розрахуйте договірну ціну аудиторських послуг за наступних умов:

- аудиторську перевірку проводять 3 аудитори;
- тривалість перевірки, згідно з планом, 15 робочих днів;
- годинна ставка аудитора 40 грн.;
- накладні витрати складають 25%;
- аудиторська фірма планує свою прибутковість на рівні 30%.

Розрахуйте договірну ціну за умови, що аудиторська фірма є платником єдиного податку за ставкою 3% або 5%.

Проаналізуйте, за яких умов аудитор має змогу надати знижку з договірної ціни.

Рекомендації до вирішення завдання

Вартість аудиторських послуг є договірною ціною. Розрахунок договірної ціни доцільно здійснювати за формулою:

$$D = (K_{\text{лг}} \times G_c \times (1 + H_{\text{зн}}))^x (1 + H_{\text{в}})^x (1 + P)^x (1 + \Pi)^x (1 + \text{ПДВ})$$

де D – договірна ціна;

$K_{\text{лг}}$ – кількість людино-годин, витрачених на перевірку (визначається як добуток кількості аудиторів, залучених до перевірки, і кількості годин їх роботи);

G_c – годинна ставка аудитора, на якій базується його заробітна плата, грн.;

$H_{\text{зн}}$ – сума відсотків нарахувань на заробітну плату згідно діючого законодавства;

$H_{\text{в}}$ – накладні витрати, що включають витрати на оренду приміщень, рекламу, канцелярські товари, транспорт, утримання допоміжного персоналу, що не приймає участь у перевірках та ін.;

P – планова рентабельність діяльності аудиторської фірми, тобто її прибуток;

Π – відсоток податків, що сплачує аудиторська фірма згідно діючого законодавства;

ПДВ – ставка податку на додану вартість.

Домашнє завдання

Використовуючи наведений перелік етапів тематичної аудиторської перевірки

№	Етапи робіт	Тривалість робіт у днях	Період перевірки	Виконавець
1	Аудит основних засобів			
2	Аудит нематеріальних активів			
3	Аудит довгострокових фінансових інвестицій			
4	Аудит інших необоротних активів			
5	Аудит запасів			
6	Аудит МПП			
7	Аудит товарів			
8	Аудит готової продукції			
9	Аудит дебіторської заборгованості			
10	Складання аудиторського звіту за результатами тематичної перевірки			

- визначити орієнтовну тривалість робіт у днях за кожним етапом аудиторської перевірки;
- обґрунтувати тривалість аудиторської перевірки, склавши її календарний графік (чисельність аудиторської групи – 2 аудитора);
- визначити трудомісткість аудиторської перевірки у людино-годинах;
- оцінити ймовірну вартість аудиторської перевірки, якщо аудиторська фірма (яка є платником єдиного податку за ставкою 5%)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білуха М. Т. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / М. Т. Білуха. – Київ : КНТЕУ, 2000. – 692 с.
2. Білуха М. Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит : підручник / М. Т. Білуха, Т. В. Микитенко. – Київ : Укр. акад. оригінал, ідей, 2005. – 888 с.
3. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підручник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2005. – 512 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 8-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.
5. Гордієнко Н. І. Аудит: методика і організація: навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 319 с.
6. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посібник / В. В. Гливенко, В. С. Лень. – 3-є видання. – Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 608 с.
7. Організація і методика аудиту : навч. посібник / М. О. Никонович, К. О. Редько, О. А. Юр'єва ; за заг. ред. Є. В. Мниха. – Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2006. – 470 с.
8. Організація і методика проведення аудиту : навч.- практ. посібник / В. В. Сопко, Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило та ін. – Київ : Професіонал, 2004. – 624 с.
9. Пантелеев В. П. Аудит : навч. посібник / В. П. Пантелеев. – Київ : Професіонал, 2008. – 400 с.
10. Пилипенко І. І. Стандарти аудиту та етики : навч. посібник / І. І. Пилипенко, О. Ю. Редько. – Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2007. – 277 с.
11. Про аудиторську діяльність : Закон України від 14.09.2006 р. № 140-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>.
12. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики. – Київ : ТОВ ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2006. – 1156 с.
13. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1997 р. № 996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>.

14. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/plan-schetov-buhgalterskogo-1021043.html>.

15. Міністерство фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfm.gov.ua

16. Аудиторська палата та Спілка аудиторів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.sau-aru.org.ua

17. Дебет-Кредит від ГК. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.dtkk.com.ua

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять, самостійної роботи
і виконання контрольної роботи
з дисципліни

«ОБЛІК І АУДИТ»

*(для студентів 3 курсу за напрямом підготовки 6.030601 – Менеджмент
та 4 курсу за напрямом підготовки 6.140103 – Туризм
денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»)*

Укладачі: **ХАРЛАМОВА** Олена Вікторівна,
ГАВРИЛИЧЕНКО Євгенія Вікторівна,
КОНОПЛИНА Олена Олександрівна

Відповідальний за випуск: *Т. В. Момот*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарової*

План 2015, поз. 322 М

Підп. до друку 03.07.2015 р.

Формат 60 x 84/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 1,6

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rektorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017 р.